

Saksbehandler: Sigmund Grimstad, 73559830
Vår dato: 20.01.2010 Vår ref.: 2009/3157
Deres dato: 06.11.2009 Deres ref.: 200905396-/BAB

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring - Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har følgende synspunkter på utkastet til *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene*.

Generelt:

Læreryrket har både en akademisk og en håndverksmessig side. Det kommer godt fram gjennom vektlegginga av at de to utdanningene skal være profesjonsretta, praksisorienterte og forskningsbaserte. HiST mener imidlertid at forskriften i for liten grad synliggjør lærerutdanningenes dannelsesperspektiv og kandidatenes utvikling av yrkesidentitet.

Ved bare å lese forskriften er det vanskelig å forstå hva styrkinga av praksis som signaliseres i Stort. meld 11 innebærer. Også i dag er praksis veiledet, vurdert og variert. Det stilles heller ikke synlige kvalitetskrav til de som har ansvaret for veiledning og vurdering i praksisdelen av utdanningene. HiST mener slike krav bør tydeliggjøres i forskriften.

§ 1. Virkeområde og formål

HiST finner formuleringen *teori- og praksisstudier* positiv. Det løfter fram praksis som studiefelt og ikke bare som en øvingsarena.

Det er en viktig presisering at "Grunnskolelærerutdanningene skal gi kandidatene solide faglige og didaktiske kunnskaper" i §1. Vi er bekymret over at dette poenget er nedtonet i §2, læringsutbytte for kandidater 1.-7. trinn. Der er ordet solid bare knyttet til begynneropplæring. Se kommentar til dette punktet under §2.

Begrepet *forskningsbasert* diskuteres i utvalgets kommentarer. HiST mener at forskningsbasert undervisning bør innebære at det er forskningsaktive miljø på de fagområdene institusjonene tilbyr. I lærerutdanninga betyr dette både faglig og fagdidaktisk forskning.

§ 2. Læringsutbytte

Rammeplanutvalget har selv problematisert inndelingen i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. HiST støtter avgjørelsen om å følge denne inndelingen som er brukt i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk selv om vi ser at det er vanskelig å følge et konsekvent skille.

Innledningsvis under avsnittet for felles læringsutbytte påpekes det at utbyttet må ses i sammenheng med fagenes innhold og arbeidsmåter i de to utdanningene. Noen av punktene er da også slik at det krever en spesifisering i retningslinjer for fag og praksisopplæring. Det er

Vår dato: 20.01.2010 Vår ref.: 2009/3157

derfor vanskelig å vurdere helheten uten å ha tilgang til disse. Vi stiller oss likevel spørrende til at det ikke er gitt plass til miljøperspektivet i formuleringene om læringsutbytte.

I og med at formuleringene om læringsutbytte gjelder utdanningen som helhet, vil det selvsagt være den enkelte lærerutdanningsinstitusjons ansvar å se til at kravene til læringsutbytte blir ivaretatt i programplanene. Vi vil likevel kommentere noen punkter som er særs viktig blir ivaretatt og gitt nærmere presiseringer i retningslinjene.

Læringsutbytte særskilt for kandidater 1.-7. trinn

Vi har allerede påpekt at det er uheldig at det ikke står *solide* faglige kunnskaper knyttet til fag slik som for kandidater 5.-10.trinn. Med henvisning til Stort. meld 11 vil HiST tilrå at det føyes til *solide* fagkunnskaper også for kandidater 1.-7. trinn. Det bør i det minste gjelde 60 studiepoengs fagene. Kandidatene i begge utdanningene skal ha solide kunnskaper, men av ulik art tilpasset faget og det trinnet faget skal undervises i. Formuleringen om solid kunnskap i begynneropplæring er etter vår mening ikke tilstrekkelig

Når det gjelder kunnskaper om fagenes kunnskapsmessige forankring, vil vi anbefale at dette også inngår i opplæringa for 1-7-kandidatene. Dette bør i alle fall gjelde for kandidater med 60 studiepoeng i angjeldende fag, men ideelt sett bør også 30 studiepoengs fag inneha en slik komponent.

Slik § 2 fremstår i dag har HiST problemer med å se hva som er den prinsipielle forskjellen mellom de to utdanningene.

Kunnskap

HiST støtter vurderingen av at arbeidsmåter ikke spesifiseres.

Ferdigheter

Det er positivt at det estetiske perspektivet ivaretas. Praktisk/estetiske fag er ikke obligatoriske i noen av utdanningene. I 5-10 utdanningen er heller ikke fag som tradisjonelt har vektlagt dette perspektivet obligatorisk (eksempelvis RLE og norsk). Begrepet *erkjennelse* kan også defineres ulikt innenfor ulike fagområder. Det bør derfor komme tydelig fram i retningslinjer for fag hvordan ”estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse” skal ivaretas for alle kandidater.

HiST finner det videre positivt at det fremheves at kandidatene skal kunne ”bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng”. Det er spesielt viktig at dette blir ivaretatt av utdanningen som helhet. I og med at norsk ikke er obligatorisk i 5-10 utdanningen er HiST bekymret for hvordan kandidatene skal kunne bli kvalifiserte brukere av begge målformer.

Vi er klar over at entreprenørskap er langt fremme på den skolepolitiske agenda. Med bakgrunn i at entreprenørskap ikke er et sentralt tema i grunnskolens læreplaner eller opplæringslova, er det viktig at entreprenørskap som pedagogisk tenkning utdypes slik at en favner mye videre enn en tradisjonell bruk av ordet knyttet til bedriftsetablering. Viktige stikkord for en slik utvidet begrepsforståelse av entreprenørskapsbegrepet er endringskompetanse, holdningskompetanse, metodekompetanse og fagkompetanse, og det bør gå frem av retningslinjer for fag hvor i grunnskolelærerutdanningene ansvaret for dette skal ligge.

Som allerede nevnt mener HiST at miljøfokusert som er så sterkt vektlagt i generell del av LK06, bør synliggjøres i forskriften for grunnskolelærerutdanningene. For at kandidatene skal kunne være i stand til å oppfylle generell del av skolens læreplan, må de gis mulighet til å tilegne seg relevant kompetanse gjennom studiet. HiST foreslår at følgende føyes til under læringsutbytte: ”Kandidatenkan legge til rette for utvikling av kompetanse innen bærekraftig utvikling og globale miljøutfordringer”.

Generell kompetanse

Under merknader som følger forskriften finner vi en beskrivelse av generelle ferdigheter som selvstendighet, ansvarlighet, læringskompetanse, kommunikativ kompetanse og mellommenneskelige ferdigheter. HiST mener dette er viktige ferdigheter for lærere. Under generell kompetanse er dette i for liten grad ivarettatt i utbytteformuleringene.

Relasjonskompetanse som er fremhevet i Stort.meld 11 som en viktig lærerkompetanse er også usynlig. En styrket beskrivelse av en slik generell lærerkompetanse vil også ivareta vårt poeng om et styrket dannelsingsperspektiv.

HiST foreslår at følgende føyes til under læringsutbytte: ”Kandidatene....kan stimulere til kommunikativ kompetanse og til reflektert bruk av samhandling gjennom ulike medier”.

§ 3. Struktur for differensiert grunnskolelærerutdanning

I strukturen for de to utdanningene sies det at i 1-7 skal hovedvekten ligge på begynneropplæring mens hovedvekten for 5-10 skal ligge på faglig fordypning. HiST oppfatter at en derved vektlegger småskoletrinnet og ungdomstrinnet i de to utdanningene på bekostning av mellomtrinnet. Formuleringene kan føre til at mellomtrinnet kommer ”i skvis”. Mange har pekt på mellomtrinnet som en kritisk fase i skoleløpet. Det bør derfor komme tydeligere fram hvordan 5.-7. trinn skal ivaretas på en god måte i disse utdanningene.

Begrepet begynneropplæring kan ha ulik betydning i ulike fag. Møte med nye elementer i et fag kan også kreve ”begynneropplæring” seinere i skoleløpet. Siden dette er et av de få begrepene som skiller de to utdanningene, kan betydningen med fordel konkretiseres.

HiST støtter Rammeplanutvalgets begrunnelse for 30 studiepoeng som minste enhet.

HiST ser det som positivt at det presiseres at praksisopplæringa skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene, være en integrert del av alle fagene i utdanningene og knyttes til ulike deler av skolens virksomhet. I merknaden presiseres det hva dette siste kan innebære. HiST vil påpeke at dette også må presiseres i retningslinjer for praksisopplæring. Det samme gjelder kriteriene studentene skal vurderes i forhold til. Videre bør det presiseres at arbeid med grunnleggende ferdigheter vies særskilt oppmerksomhet i praksisopplæringa.

Som nevnt er det vanskelig å forstå hva styrkingen av praksis innebærer. Vi har allerede påpekt at det bør stilles kompetansekrav til de som har ansvaret for praksisdelen. Vi vil her forsterke dette ved å vise til at det både i *Stort. meld 11* og i *Rundskriv om nasjonale rammer for grunnskolelærerutdanningene* presiseres at det er nødvendig med skolering av praksislærerne. Praksisgruppene størrelse er heller ikke omtalt. Det er vanskelig å se hvordan Stortingsmeldingens mål kan nås med store praksisgrupper. Det bør derfor vurderes om forskriften skal sette en øvre grense for gruppestørrelse. Dette vil være et ledd i å sikre mer helhetlige, nasjonale minstestandarder slik det ligger i grunnlagsdokumentenes intensjoner for de nye utdanningene.

HiST er enige i at studier i praksis er et viktig element i arbeidet med bacheloroppgaven. Vi er imidlertid uenig dersom en vil knytte undersøkelsene til kandidatenes praksisopplæring slik det kan forstås ut fra merknaden. Vi foreslår derfor at en i stedet bruker formuleringen *praksisfeltet*. Dette bør presiseres i retningslinjer for fag.

HiST mener at det bør åpnes for at praksis kan benytte flere arenaer enn grunnskolen i praksisopplæringa. Vi foreslår følgende formulering: "Praksis skal *i hovedsak* gjennomføres i grunnskolen...."

§ 4. Nasjonale retningslinjer, programplan og indikatorer

Ingen kommentarer.

§ 5. Fritaksbestemmelser

HiST mener at utdanning som skal gi grunnlag for fritak *skal* omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring. "*Bør omfatte*" er altfor svakt og vil erfaringsmessig føre til en lang rekke søknader om innpassing av universitetsfag som er tatt før lærerutdanninga, til erstatning for lærerutdanningsfaget. Dette vil etter vår mening svekke grunnskolelærerreformens intensjon.

HiST ønsker å presisere behov for en tilføyelse i formuleringen om fritak for prøve i en av målformene i norsk. Dette er markert med uthevet skrift.

"I grunnskolelærerutdanningen for 1.-7. trinn kan det gis fritak fra prøve i en av målformene for studenter som har **finsk som andrespråk**, samisk, kvensk, norsk tegnspråk eller et annet minoritetsspråk som morsmål, og som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring."

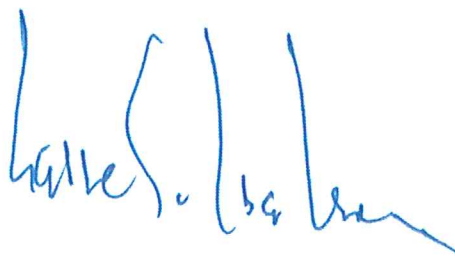
§ 6. Ikrafttredelse og overgangsregler

Ingen kommentarer

Med hilsen

Trond Michael Andersen
rektor

Lasse Skogvold Isaksen
dekan